

ผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกซึ่งการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง

นางสาว วรพักตร์ ภูพันธ์ศรี

004403

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๓

THE EFFECTS OF ASSERTIVE TRAINING ON BEHAVIORS AND
PERSONALITY CHANGE OF FEMALE COLLEGE STUDENTS

Miss Vongphak Poopunsri

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง

ชื่อนิติ นางสาว วงศ์กร ภูพันธ์ศรี

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.พรณราย ทวีพะยะประภา

ภาควิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา ๒๕๒๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง โดยมีสมมุติฐานว่า ๑) นักศึกษาหญิงที่ได้รับการฝึกจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านการแสดงออกที่เหมาะสมและเปลี่ยนได้มากกว่านักศึกษาหญิงที่ไม่ได้รับการฝึก ๒) นักศึกษาหญิงที่ได้รับการฝึกจะเปลี่ยนบุคลิกภาพจากแบบ เก็บตัว เป็นแบบแสดงตัวมากขึ้นและมากกว่านักศึกษาหญิงที่ไม่ได้รับการฝึก ๓) นักศึกษาหญิงที่ได้รับการฝึกจะเปลี่ยนบุคลิกภาพจากการมีไมตรีสัมพันธ์สูง เป็นการมีไมตรีสัมพันธ์ต่ำและเปลี่ยนได้มากกว่านักศึกษาหญิงที่ไม่ได้รับการฝึก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาหญิงคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๘-๒๒ ปี จำนวน ๓๐ คน ลงทะเบียนเรียนวิชาเคมีปฏิบัติ ๑ ประจำภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๒๒ กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น ๒ กลุ่มคือกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ ๑๕ คน กลุ่มทดลองแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อยคือ กลุ่มทดลองที่ ๑ จำนวน ๘ คนและกลุ่มทดลองที่ ๒ จำนวน ๘ คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ครั้งละประมาณ ๒ ชั่วโมง เป็นเวลา ๔ สัปดาห์ต่อเนื่องกันโดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การให้คำแนะนำ การแสดงตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมุติ การซ้อมบทบาทของพฤติกรรม การให้สิ่งเสริมแรงในทางบวก การให้การบ้านตามที่กำหนดให้และการป้อนกลับโดยใช้เทปบันทึกภาพ ส่วนกลุ่มควบคุมมิได้รับการฝึกใดๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ๑) "แบบสอบถามความกล้าแสดงออกระดับวิทยาลัย" ของกาแลสซีและคณะ

๒)แบบสำรวจบุคลิกภาพทางด้านเก็บตัว-แสดงตัว ของชูศักดิ์ ชัมภลสิทธิ์ และ ๓) เครื่องมือวัดค่านิยมทางไมตรีสัมพันธ์ ของ ดร.วิรุทธ วิเชียรโชติ ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามทั้ง ๓ ชุด ก่อนและหลังการฝึก ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้วย t-test ซึ่งผลของการวิจัยปรากฏว่า สนับสนุนสมมติฐานทั้ง ๓ ข้อ ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

first and eight students in the second. The training program included four sessions, met once a week for two and a half hours per session. Techniques utilized in the training included coaching instruction, modeling, role-playing, behavior rehearsal, positive reinforcement, homework assignment and videotaped feedback. The College Self Expression Scale (Galassi, et al.), the Introvert-Extrovert Personality Inventory (Chusak Khampalikit), and the Affiliative Test (Weerayudh Wichiarjote) were used to assess assertive behaviors and personalities, respectively. Pretest-posttest control group design was assigned as statistical procedure. The three hypotheses were all tested by t-test at the .01 level of significance. The results supported all of them. It can^{be} further concluded that assertive training may be more effective in increasing assertive behaviors and in personality change for the female college students.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นได้เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.พรณราย ทรัพย์ะประภา อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยซึ่งกรุณาจัดฝึกอบรมในระหว่างการทดลองฝึก(Pilot study.) รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำทางด้านต่างๆอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณผู้มีรายนามข้างล่างต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรุทธ วิเชียรโชติ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้อิมหนังสือและเอกสารเพื่อประกอบการวิจัย

อาจารย์ ดร.สุรพล เล็กสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัลยา เล็กสกุล จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน อาจารย์ ดร.วิชัย บุรณสิงห์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ ดร.พรณราย ทรัพย์ะประภาและอาจารย์ ดร.โสริช โพธิแก้ว จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาช่วยตรวจสอบความแม่นยำของเนื้อหาของแบบสอบถาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวี รุ่งจินดา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระพีพรรณ ศิริยะกุล ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านสถิติ

อาจารย์ วราวุฒิ คงคะจันทร์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านเขียนภาพประกอบคุณาคม ประสงค์แยม คุณไพบูลย์ ครุสาตะ คุณนิทัศน์ ขุนขำ และคุณสมชาย ตะพานน้ำ เจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนศึกษาประจำห้องโทรทัศน์ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคุณสิงห์ สมิตเวช เจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านบันทึกภาพด้วยวีดีโอ เทป

คุณบรรลือ สำรองพันธ์และคุณอุทัย ทองเฉลิม ผู้ให้ความช่วยเหลือด้านการโรเนียว

คุณอมรรัตน์ ภูพันธ์ศรี ผู้ให้ความช่วยเหลือด้านตรวจทานและอื่นๆ

นักศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลอง

และสุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณประยงค์ ภูพันธ์ศรี คุณประจบ โพธิ์ปาน และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

น.ส.วาทกตร ภูพันธ์ศรี

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

บทคัดย่อภาษาไทย..... ๖

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ๘

กิตติกรรมประกาศ..... ๙

รายการตารางประกอบ..... ๑๑

รายการแผนภูมิและภาพประกอบ..... ๑๒

บทที่

๑. บทนำ..... ๑

    ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... ๑

    วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... ๒

    สมมุติฐานในการวิจัย..... ๔

    ขอบเขตของการวิจัย..... ๑๐

    ความจำกัดของการวิจัย..... ๑๑

    ข้อตกลงเบื้องต้น..... ๑๑

    คำจำกัดความ..... ๑๑

    ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย..... ๑๒

๒. แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... ๑๔

    แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก..... ๑๔

        พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก..... ๑๔

        พฤติกรรมก้าวร้าว..... ๑๖

        พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก..... ๑๗

    แนวคิดการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก..... ๓๐

        วัตถุประสงค์ของการฝึก..... ๓๔

        องค์ประกอบของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก..... ๓๗

        เทคนิคต่างๆที่ใช้ในการฝึก..... ๓๘

	หน้า
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก.....	๔๔
ทฤษฎีและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	๖๓
บุคลิกภาพแบบ เก็บตัว-แสดงตัว.....	๖๗
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เก็บตัวและแสดงตัว.....	๖๘
บุคลิกภาพแบบ ไนโตรسیمพันธ์.....	๗๔
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบ ไนโตรسیمพันธ์.....	๘๑
๓. วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	๘๗
กลุ่มประชากร.....	๘๗
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๘๗
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๘๕
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๐๐
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย.....	๑๐๓
๕. สรุปผลการวิจัยและขอ เสนอแนะ.....	๑๑๖
บรรณานุกรม.....	๑๒๑
ภาคผนวก.....	๑๓๑
ประวัติผู้เขียน.....	๑๖๖

รวมกาขการขางปรยคอง

ตวรางที่

หน้า

๑. แสดงค่ามีชคิมเลขคณิต ส่วนเปียง เบนมาตรฐานและทดสอบควมแตกตาง โดยใช t-test ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกอนการฝึกและคะแนนหลังกการฝึก ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองจาก "แบบสอบวัดควม กล้าแสดงออกระดับวิทยาลัย" ๑๐๔
๒. แสดงค่ามีชคิม เลขคณิต ส่วนเปียง เบนมาตรฐานและทดสอบควมแตกตาง โดยใช t-test ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกอนการฝึกและคะแนนหลังกการฝึกของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จากแบบสำรวจบุคลิกภาพ เก็บตัว- แสดงตัว ๑๐๖
๓. แสดงค่ามีชคิม เลขคณิต ส่วนเปียง เบนมาตรฐานและทดสอบควมแตกตาง โดยใช t-test ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกอนการฝึกและคะแนนหลังกการฝึกของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จากเครื่องมือวัดค่านิยมทาง - ไมตรีสัมพันธ์ ๑๐๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิและภาพประกอบ

หน้า

แผนภูมิ	แสดงความรู้สึกและผลของการกระทำของบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่กล้า-	
	แสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก	๒๖
ภาพที่		
	๑. เปรียบเทียบพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรม	
	ที่เหมาะสมในการแสดงออก.....	๒๘
	๒. ขั้นตอนแห่งความสำเร็จในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม.....	๔๑
	๓. เปรียบเทียบการแสดงออกอย่างเหมาะสมและไม่เหมาะสม	๔๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย